DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)
17. maj 1990 *

I sag C-158/89,

angående en anmodning, som Verwaltungsgericht Frankfurt am Main har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Weingut Dietz-Matti, Deidesheim (Forbundsrepublikken Tyskland)

mod

Forbundsrepublikken Tyskland ved Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets forordning (EØF) nr. 340/79 af 5. februar 1979 om bestemmelse af bordvinstyper (EFT L 54, s. 60) og af Kommissionens forordning (EØF) nr. 2373/83 af 22. august 1983 om gennemførelsesbestemmelserne for destillation som omhandlet i artikel 11 i forordning (EØF) nr. 337/79 for produktionsåret 1983/84 (EFT L 232, s. 5),

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden F. A. Schockweiler samt dommerne G. F. Mancini og T. F. O'Higgins,

generaladvokat: W. Van Gerven
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

* Processprog: tysk.

efter at der er afgivet skriftlige indlæg af:

— Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft ved Rechtsreferentin Ursula Holzhauser, som befuldmægtiget,

— Kommissionen ved Klaus-Dieter Borchardt, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, bistået af Michel Vilaras, dommer ved Grækenlands Statsråd og midlertidigt tilknyttet Kommissionens Juridiske Tjeneste som led i en udvekslingsordning, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

og efter at der er afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 8. marts 1990 af Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft ved Hannelore Lausch, som befuldmægtiget, og af Kommissionen ved Dierk Booss og Reinhard Priebe, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 2. maj 1990,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 30. marts 1989, indgået til Domstolen den 3. maj s.å., har Verwaltungsgericht Frankfurt am Main i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt tre præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets forordning (EØF) nr. 340/79 af 5. februar 1979 om bestemmelse af bordvinstyper (EFT L 54, s. 60) og af Kommissionens forordning (EØF) nr. 2373/83 af 22. august 1983 om gennemførelsesbestemmelserne for destillation som omhandlet i artikel 11 i forordning (EØF) nr. 337/79 for produktionsåret 1983/1984 (EFT L 232, s. 5).

2 Spørgsmålene er rejst under en tvist mellem Weingut Dietz-Matti, som er vinproducent, og Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft (herefter benævnt »Bundesamt«), som er det nationale interventionsorgan i Tyskland. Tvisten vedrører udbetaling af en støtte til destillation af bordvin.

3 Ifølge artikel 11 i Rådets forordning nr. 337/79 af 5. februar 1979 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 54, s. 1) kan der udbetales støtte til forebyggende destillation af visse bordvine. De generelle regler for destillation af vin og biprodukter fra vinfremstilling findes i Rådets forordning (EØF) nr. 2179/83 af 25. juli 1983 (EFT L 212, s. 1). Ifølge artikel 5 i forordning nr. 2373/83, som er nævnt ovenfor, fastsættes støttebeløbet på grundlag af det faktiske alkoholindhold i det ved destillationen frembragte produkt og afhænger endvidere af, hvilken vintype der destilleres.

4 Inden for bordvinstyperne sondrer forordning nr. 340/79, for så vidt angår hvidvine, mellem hvid bordvin fra vinstoksorter af arten »Riesling«, som benævnes »type A III«, hvid bordvin fra vinstoksorter af arterne »Sylvaner« eller »Müller-Thurgau«, som benævnes »type A II« samt andre hvide bordvine end de allerede nævnte, som har et faktisk alkoholindhold på mindst 10% og ikke over 12%, og som benævnes »type A I«.

5 Ifølge forordning nr. 2179/83, nærmere betegnet artikel 4, stk. 2, og artikel 5, stk. 2, er producenten forpligtet til i kontrakten eller i den destillationserklæring, som indsendes til godkendelse hos interventionsorganet, at afgive oplysninger om mængden af den vin, der skal destilleres, samt dennes farve og faktiske alkoholindhold. Efter artikel 2, stk. 2, i forordning nr. 2373/83 skal kontrakten og erklæringen endvidere mindst indeholde oplysninger blandt andet om mængden, farven og det faktiske alkoholindhold i den vin, der frembydes til destillation.

6 Da EF's institutioner ikke havde opstillet de i artikel 3 i forordning nr. 340/79 foreskrevne fortegnelser over de vinstoksorter, som henhører under vintyperne A II og A III, udstedte Forbundsrepublikken Tyskland en bekendtgørelse (»Bekanntmachung über die Zuordnung der Rebsorten zu den Tafelweinarten« af 15. marts 1979 (*Bundesanzeiger* nr. 56 af 21. marts 1979), hvorved den foretog en klassifika-

tion af de tyske bordvine. Ifølge denne klassifikation henhører vinstoksorterne »Auxerrois«, »Weißer Burgunder«, »Weißer Riesling« og »Ruländer« under gruppe A III, mens alle de øvrige tyske, hvide bordvine henhører under gruppe A II.

7 I Forbundsrepublikken Tyskland stiller Bundesamt krav om, at destillationserklæringen indeholder oplysning om arten af de vine, der frembydes til destillation.

8 Da det under en kontrol af de vine, som Weingut Dietz-Matti havde frembudt til destillation og anmeldt som værende »Riesling« af type A III, viste sig, at produkterne tillige indeholdt en vis procentdel af vine, som efter den tyske ordning henhører under gruppe A II, ophævede Bundesamt sin afgørelse om den tilkendte støtte og krævede beløbet tilbagebetalt.

9 Weingut Dietz-Matti indbragte denne afgørelse til prøvelse ved Verwaltungsgericht Frankfurt am Main, som under sagen har forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

»1) Er det en betingelse for at opnå støtte, at vintypen er korrekt angivet i destillationserklæringen i henhold til artikel 2, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 2373/83?

2) Kan også andre vinstoksorter end de i artikel 2 i forordning (EØF) nr. 340/79 nævnte klassificeres under vintype A II, henholdsvis vintype A III? Efter hvilke kriterier skal denne klassifikation foretages?

3) a) Kan en sammenstikning, som efter de tyske betegnelsesforskrifter alene må bringes i handelen under angivelse af én vinstoksort, henføres under den gruppe af vintyper, som denne vinstoksort omfatter?

b) Kan der i benægtende fald ved anden blanding af vintyperne A II og A III forud for destillationen ydes støtte i forhold til vintypernes andele?

c) Kan der i benægtende fald ydes støtte efter opsamlingsbestemmelsen vedrørende vintype A I?«

10 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt de skriftlige indlæg til Domstolen henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

11 For at kunne besvare de to første spørgsmål, som er forelagt af den nationale ret, må det først undersøges, om Forbundsrepublikken Tyskland — da EF endnu ikke havde vedtaget fælles regler på området — var berettiget til at udstede nationale forskrifter vedrørende sammenhængen mellem vinstoksorter og de forskellige bordvinstyper samt stille krav om, at destillationserklæringen indeholder oplysninger om arten af den vin, der frembydes til destillation.

12 Det bemærkes herom, at i tilfælde, hvor EF-lovgiver har udvist passivitet, er det principielt ubetænkeligt, at medlemsstaterne opretholder eller indfører nationale foranstaltninger, som skal sikre gennemførelsen af formålene med den fælles markedsordning på den pågældende medlemsstats eget område (jf. dom af 5. maj 1981, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, 804/79, Sml. s. 1045, og dom af 28. marts 1984, Van Miert, 47/83, 48/83, Sml. s. 1721).

13 Som Domstolen tidligere har fastslået, kan sådanne nationale foranstaltninger dog ikke antages at være truffet som led i medlemsstaternes egen kompetence, men til opfyldelse af den samarbejdspligt, der påhviler dem efter Traktatens artikel 5 i tilfælde, hvor EF-lovgiver har forholdt sig passiv, således at gennemførelsen af formålene med den fælles markedsordning sikres. De foranstaltninger, medlemsstaterne træffer, har derfor kun foreløbig karakter og skal bringes til ophør, så snart EF's institutioner har vedtaget fælles foranstaltninger (jfr. dom af 28. marts 1984, Van Miert, nævnt ovenfor, præmis 23).

14 Hvad angår den i første spørgsmål omhandlede forpligtelse til en korrekt angivelse af vintypen i kontrakten eller destillationserklæringen, bemærkes, at støttebeløbets størrelse efter forordning nr. 2373/83 afhænger af den vintype, der frembydes til destillation. Angivelsen i destillationserklæringen om vintypen eller vinstoksorten på den vin, der skal destilleres, er derfor ikke blot i overensstemmelse med den fælles markedsordning, men også nødvendig for at den kan fungere, og for at destillationsordningens formål kan nås.

15 Dette resultat ændres ikke af, at EF's forskrifter ikke indeholder noget udtrykkeligt krav om angivelse af vintypen, men kun stiller visse mindstekrav til oplysningerne, uden for så vidt at afskære medlemsstaterne fra at stille krav om andre oplysninger, som er nødvendige, for at destillationsordningen kan fungere efter sit formål.

16 Det første spørgsmål må herefter besvares med, at det er en betingelse for at opnå ret til støtte, at vintypen er korrekt angivet i destillationserklæringen i henhold til artikel 2, stk. 2, i forordning nr. 2373/83.

17 Hvad angår klassifikationen af de vinstoksorter, som det andet spørgsmål drejer sig om, bemærkes vedrørende vintyperne A II og A III, at de enkelte vinstoksorter, som er anført i artikel 2, litra b) og c), i nævnte forordning nr. 340/79, kun er nævnt som eksempler, og at det udtrykkeligt bestemmes i artikel 3, at Kommissionen efter forvaltningskomitéproceduren skal vedtage en forordning, som indeholder en fortegnelse over de vinstoksorter, som typerne A II og A III fremstilles af.

18 Da støtten afhænger af den vintype, destillatet udvindes af, er det en nødvendig betingelse for at opfylde formålene med destillationsreglerne, at der udfærdiges en fortegnelse over sammenhængen mellem vinstoksorterne og bordvinstyperne.

19 Så længe Kommissionen ikke har udstedt en forordning, som indeholder de nærmere regler om sammenhængen mellem vinstoksorter og vintyper, er Forbundsrepublikken Tyskland følgelig berettiget til inden for sit område at vedtage nationale forskrifter om klassifikation af vinstoksorter.

20 Vedrørende klassifikationskriterierne bemærkes, at det i tilfælde, hvor EF-institutionerne har udvist passivitet, tilkommer de nationale myndigheder at fastsætte sådanne kriterier under hensyntagen til vinstoksorternes særlige kendetegn og til formålene med den fælles markedsordning. Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke findes grundlag for at rette kritik mod den klassifikation, der er anvendt i den tyske bekendtgørelse, som er baseret på de kvalitative kendetegn ved vinstoksorterne, der er bestemmende for deres pris.

21 Det andet spørgsmål må herefter besvares med, at når Kommissionen ikke havde udstedt en forordning, som indeholdt en fortegnelse over de vinstoksorter, der henhører under vintyperne i gruppe A II og A III, var det tyske interventionsorgan berettiget til også at klassificere andre vinstoksorter end dem, der udtrykkeligt er nævnt i artikel 2 i forordning nr. 340/79, i gruppe A II eller gruppe A III ud fra sådanne kriterier, som er fastsat i den tyske bekendtgørelse.

22 Med det tredje spørgsmål, som drejer sig om, hvorvidt der kan ydes støtte til destillation af en sammenstukken vin, ønsker den nationale ret for det første oplyst, om det er muligt at henføre sammenstikninger under vintypegrupper på grundlag af de tyske betegnelsesforskrifter.

23 Herom bemærkes, som Kommissionen og Bundesamt med rette har anført, at nationale betegnelsesforskrifter, som i det væsentlige har til formål at beskytte forbrugernes interesser, er uden relevans for klassifikationen af vinstoksorterne under de bordvinstyper, som er nævnt i forordning nr. 340/79.

24 Hvad angår muligheden for at yde støtte til en sammenstukken vin i forhold til de bestanddele af forskellige vintyper, som vinen er sammensat af, hvilket omhandles i det tredje spørgsmåls anden del, må det konstateres, at der kun kan foretages en forholdsmæssig beregning af støtten, hvis kontrakten eller destillationserklæringen for de enkelte bestanddeles vedkommende indeholder oplysning om mængde, faktisk alkoholindhold og vintype.

25 Såfremt det nemlig anerkendtes, at støtten kunne beregnes forholdsmæssigt på grundlag af de bestanddele, der indgår i sammenstikningen, selv om kontrakten eller destillationserklæringen ikke angiver de forskellige vintyper, sammenstikningen består af, samt deres procentvise størrelse, ville man tilskynde producenterne til bedrageriske handlinger, da de herved ville blive fristet til at afgive urigtige erklæringer for at opnå en højere støtte.

26 Hvad endelig angår muligheden for at betragte en sammenstukken vin som en vin af type A I og yde støtte efter de for denne gruppe gældende regler, hvilket omhandles i det tredje spørgsmåls tredje del, bemærkes, at denne mulighed er udelukket. Såfremt kontrakten eller erklæringen nemlig ikke indeholder de nødvendige oplysninger, kan der, som tidligere anført, ikke tilkendes støtte.

27 Det tredje spørgsmål må herefter besvares med, at den omstændighed, at en sammenstukken vin efter de tyske betegnelsesforskrifter alene må bringes i handelen under angivelse af én vinstoksort, medfører ikke, at vinen af denne grund kan klassificeres under den vintypegruppe, som denne vinstoksort efter forordning nr. 340/79 svarer til. Såfremt der foreligger en blanding af vintyperne A II og A III, kan der kun udbetales en differentieret støtte i forhold til de bestanddele af forskellige vintyper, der indgår i blandingen, såfremt destillationskontrakten eller -erklæringen for disse bestanddeles vedkommende indeholder oplysning om deres størrelse, faktiske alkoholindhold og vintype. I modsat fald kan der heller ikke ydes den for vintype A I gældende støtte.

Sagens omkostninger

28 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg ved Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt af Verwaltungsgericht Frankfurt am Main ved kendelse af 30. marts 1989, for ret:

1) **Det er en betingelse for at opnå ret til støtte, at vintypen er korrekt angivet i destillationserklæringen i henhold til artikel 2, stk. 2, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2373/83 af 22. august 1983 om gennemførelsesbestemmelserne for destillation som omhandlet i artikel 11 i forordning (EØF) nr. 337/79 for produktionsåret 1983/1984.**

2) **Når Kommissionen ikke havde udstedt en forordning, som indeholdt en fortegnelse over de vinstoksorter, der henhører under vintyperne i gruppe A II og gruppe A III, var det tyske interventionsorgan berettiget til også at klassificere andre vinstoksorter end dem, der udtrykkeligt er nævnt i artikel 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 340/79 af 5. februar 1979 om bestemmelse af bordvinstyper, i gruppe A II eller gruppe A III ud fra sådanne kriterier, som er fastsat i »Bekanntmachung über die Zuordnung der Rebsorten zu den Tafelweinarten« af 15. marts 1979.**

3) **Den omstændighed, at en sammenstukken vin efter de tyske betegnelsesforskrifter alene må bringes i handelen under angivelse af én vinstoksort, medfører ikke, at vinen af denne grund kan klassificeres under den vintypegruppe, som denne vinstoksort efter forordning (EØF) nr. 340/79 svarer til. Såfremt der foreligger en blanding af vintyperne A II og A III, kan der kun udbetales en differentieret støtte i forhold til de bestanddele af forskellige vintyper, der indgår i blandingen, såfremt destillationskontrakten eller -erklæringen for disse bestanddeles vedkommende indeholder oplysning om deres størrelse, faktiske alkoholindhold og vintype. I modsat fald kan der heller ikke ydes den for vintype A I gældende støtte.**

Schockweiler Mancini O'Higgins

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 17. maj 1990.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

F. A. Schockweiler
Formand for Anden Afdeling